HOTĂRÂREA CURȚII (Camera a zecea)

29 iulie 2019*

„Recurs – Marcă a Uniunii Europene – Regulamentul (CE) nr. 207/2009 – Articolul 4 și articolul 7 alineatul (1) litera (a) – Motiv absolut de refuz – Procedură de declarare a nulității – Combinație de două culori ca atare – Lipsa unei dispuneri sistematice care asociază culorile în mod prestabilit și constant”

În cauza C-124/18 P,

având ca obiect un recurs formulat în temeiul articolului 56 din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, introdus la 15 februarie 2018,

Red Bull GmbH, cu sediul în Fuschl am See (Austria), reprezentată de A. Renck, Rechtsanwalt, și de S. Petivlasova, abogada,

recurentă,

celelalte părți din procedură fiind:

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO), reprezentat de A. Folliard-Monguiral și de D. Botis, în calitate de agenți,

pârât în primă instanță,

Marques, cu sediul în Leicester (Regatul Unit), reprezentată de R. Mallinson, solicitor, și de T. Müller, Rechtsanwalt,

Optimum Mark sp. z o.o., cu sediul în Varșovia (Polonia), reprezentată de R. Skubisz, de J. Dudzik și de M. Mazurek, adwokaci, precum și de E. Jaroszyńska-Kozłowska, advocate,

interveniente în primă instanță,

CURTEA (Camera a zecea),

compusă din domnul C. Lycourgos, președinte de cameră, domnii E. Juhász (raportor) și M. Ilešič, judecători,

avocat general: domnul G. Pitruzzella,

grefier: domnul A. Calot Escobar,

având în vedere procedura scrisă,

* Limba de procedură: engleza.

având în vedere decizia de judecare a cauzei fără concluzii, luată după ascultarea avocatului general,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin recursul formulat, Red Bull GmbH solicită anularea Hotărârii Tribunalului Uniunii Europene din 30 noiembrie 2017, Red Bull/EUIPO – Optimum Mark (Combinație a culorilor albastră și argintie) (T-101/15 și T-102/15, denumită în continuare „hotărârea atacată”, EU:T:2017:852), prin care acesta a respins acțiunile sale având ca obiect anularea a două decizii ale Camerei întâi de recurs a Oficiului Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) din 2 decembrie 2014 (cauza R 2036/2013-1 și cauza 2037/2013-1) privind două proceduri de declarare a nulității între Optimum Mark sp. z o.o. și Red Bull.

Cadrul juridic

Regulamentul (CE) nr. 40/94

2 Articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 40/94 din 20 decembrie 1993 privind marca comunitară (JO 1994, L 11, p. 1, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 146), intitulat „Semne care pot constitui o marcă comunitară”, prevede:

„Pot constitui mărci comunitare toate semnele care pot avea o reprezentare grafică, în special cuvintele, inclusiv numele de persoane, desenele, literele, cifrele, forma produsului sau a ambalajului său, cu condiția ca astfel de semne să permită distincția între produsele sau serviciile unei întreprinderi de cele ale altora.”

3 Articolul 7 din acest regulament, intitulat „Motive absolute de refuz”, stipulează:

„(1) Se respinge înregistrarea următoarelor:

(a) semne care nu respectă cerințele de la articolul 4;

(b) mărcile care sunt lipsite de caracter distinctiv;

[…]

(3) Alineatul (1) literele (b), (c) și (d) nu se aplică în cazul în care marca a dobândit, pentru produsele sau serviciile pentru care se cere înregistrarea, un caracter distinctiv după ce a fost utilizată.”

4 Articolul 15 din regulamentul menționat, intitulat „Utilizarea mărcii comunitare”, prevede:

„(1) Dacă, în termen de cinci ani de la data înregistrării, marca comunitară nu a făcut obiectul unei utilizări importante [a se citi «serioase»] în Comunitate pentru produsele sau serviciile pentru care este înregistrată sau dacă această utilizare a fost suspendată pentru un termen neîntrerupt de cinci ani, marca comunitară face obiectul sancțiunilor prevăzute de prezentul regulament, cu excepția cazului în care există un motiv întemeiat pentru a nu fi utilizată.

(2) În sensul alineatului (1) este considerată, de asemenea, utilizare:

(a) folosirea mărcii comunitare sub o formă care diferă prin elemente care nu alterează caracterul distinctiv al mărcii în forma în care aceasta a fost înregistrată;

[…]”

5 Articolul 51 din același regulament, intitulat „Cauze de nulitate absolută”, are următorul cuprins:

„(1) Se declară nulitatea mărcii comunitare, ca urmare a unei cereri depuse la [EUIPO] sau a unei cereri reconvenționale în cadrul unei acțiuni în contrafacere:

(a) atunci când marca comunitară a fost înregistrată contrar dispozițiilor articolului 5 sau 7;

(b) atunci când solicitantul era de rea-credință în momentul depunerii cererii de înregistrare a mărcii.

(2) Atunci când marca comunitară a fost înregistrată contrar articolului 7 alineatul (1) litera (b), (c) sau (d), aceasta nu poate totuși să fie declarată nulă în cazul în care, prin utilizarea ei, a dobândit un caracter distinctiv pentru produsele sau serviciile pentru care a fost înregistrată.

[…]”

Regulamentul (CE) nr. 207/2009

6 Regulamentul (CE) nr. 207/2009 al Consiliului din 26 februarie 2009 privind marca [Uniunii Europene] (JO 2009, L 78, p. 1), intrat în vigoare la 13 aprilie 2009, a abrogat și a înlocuit Regulamentul nr. 40/94.

7 Articolul 4, articolul 7, articolul 15 alineatul (1) și articolul 52 din Regulamentul nr. 207/2009 preiau, în esență, conținutul articolului 4, al articolului 7 și, respectiv, al articolul 15 alineatele (1) și (2), precum și al articolului 51 din Regulamentul nr. 40/94.

Istoricul litigiului

8 Istoricul litigiului, care figurează la punctele 1-26 din hotărârea atacată, poate fi rezumat, în vederea prezentei proceduri, după cum urmează.

9 În ceea ce privește cauza T-101/15, Red Bull a depus, la 15 ianuarie 2002, o cerere de înregistrare privind combinația a două culori ca atare, reprodusă în continuare:

10 Printr-o comunicare din 30 iunie 2003, recurenta a prezentat documente suplimentare pentru a dovedi caracterul distinctiv dobândit prin utilizare al acestei mărci. La 11 octombrie 2004, recurenta a prezentat o descriere a mărcii, redactată după cum urmează: „Protecția solicitată cuprinde culorile albastră (RAL 5002) și argintie (RAL 9006). Proporția culorilor este de aproximativ 50 %-50 %”.

11 Produsele pentru care s-a solicitat înregistrarea fac parte din clasa 32, în sensul Aranjamentului de la Nisa privind clasificarea internațională a produselor și serviciilor în vederea înregistrării mărcilor din 15 iunie 1957, cu revizuirile și modificările ulterioare, și corespund următoarei descrieri: „Băuturi energizante”.

12 Cererea de înregistrare a mărcii comunitare a fost publicată în *Buletinul mărcilor comunitare* nr. 10/2005 din 7 martie 2005. Marca a fost înregistrată la 25 iulie 2005, cu numărul 002534774, cu indicarea caracterului său distinctiv dobândit prin utilizare și descrierea menționată la punctul 10 din prezenta hotărâre.

13 La 20 septembrie 2013, Optimum Mark a depus o cerere la EUIPO având ca obiect declararea nulității mărcii.

14 În susținerea cererii sale, această societate a invocat, pe de o parte, faptul că marca nu îndeplinea cerințele de la articolul 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, întrucât reprezentarea sa grafică nu conținea o dispunere sistematică a culorilor, care le asociază în mod prestabilit și constant, și, pe de altă parte, faptul că descrierea mărcii, potrivit căreia proporția între cele două culori care compuneau marca era „de aproximativ 50 %-50 %”, era de natură să permită numeroase combinații, astfel încât consumatorii nu vor putea să repete cu certitudine o experiență de cumpărare.

15 În ceea ce privește cauza T-102/15, recurenta a depus la EUIPO, la 1 octombrie 2010, o a doua cerere de înregistrare a unei mărci a Uniunii Europene, cu privire la o combinație de culori ca atare, astfel cum este reprodusă la punctul 9 din prezenta hotărâre, și care se referă la aceleași produse ca cele menționate la punctul 11 din prezenta hotărâre.

16 Cererea de înregistrare a mărcii Uniunii Europene a fost publicată în *Buletinul mărcilor comunitare* nr. 48/2011 din 29 noiembrie 2010.

17 La 22 decembrie 2010, examinatorul a emis o notificare privind nerespectarea condițiilor de formă și a solicitat, în consecință, recurentei să precizeze „proporțiile în care vor fi aplicate cele două culori (de exemplu în proporții egale) și modul în care vor apărea acestea”.

18 La 10 februarie 2011, recurenta a indicat examinatorului că, „[î]n conformitate cu notificarea [sa] din 22 decembrie 2010, [ea] informează EUIPO […] despre faptul că cele două culori vor fi aplicate în proporții egale și juxtapuse”.

19 La 8 martie 2011, cea de a doua marcă a fost înregistrată în temeiul caracterului distinctiv dobândit prin utilizare, cu indicarea culorilor „albastru (Pantone 2747 C), argintiu (Pantone 877 C)” și cu următoarea descriere: „Cele două culori vor fi aplicate în proporții egale și juxtapuse”.

20 La 27 septembrie 2011, Optimum Mark a depus o cerere la EUIPO având ca obiect declararea nulității mărcii respective, susținând, pe de o parte, că aceasta nu îndeplinea cerințele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 și, pe de altă parte, că, având în vedere faptul că termenul „juxtapuse” poate avea mai multe înțelesuri, descrierea mărcii nu indica potrivit cărui tip de dispunere vor fi aplicate cele două culori pe produse și, prin urmare, descrierea nu era completă, clară și precisă prin ea însăși.

21 Prin două decizii din 9 octombrie 2013, divizia de anulare a EUIPO a declarat nulitatea celor două mărci în discuție (denumite în continuare „mărcile în litigiu”), cu motivarea că, printre altele, acestea nu erau suficient de precise. Divizia de anulare s-a întemeiat, astfel, pe faptul că mărcile erau de natură să autorizeze numeroase combinații diferite, fără să permită consumatorului să înțeleagă și să memoreze o anumită combinație pe care o va putea utiliza pentru a repeta cu certitudine o experiență de cumpărare.

22 Red Bull a formulat căi de atac împotriva celor două decizii în fața camerei de recurs a EUIPO.

23 Prin două decizii din 2 decembrie 2014 (denumite în continuare „deciziile în litigiu”), Camera întâi de recurs a EUIPO a respins căile de atac, considerând, în esență, că reprezentarea grafică a mărcilor în litigiu, apreciată împreună cu descrierea care le însoțea, nu îndeplinea cerințele de precizie și de durabilitate impuse prin Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384), potrivit căreia mărcile care constau într-o combinație de culori trebuie să facă obiectul unei dispuneri sistematice care asociază culorile în mod prestabilit și constant. Astfel, potrivit Camerei întâi de recurs a EUIPO, mărcile în litigiu permiteau dispunerea a două culori în numeroase combinații diferite, producând o impresie de ansamblu foarte diferită.

Procedura în fața Tribunalului și hotărârea atacată

24 Prin cererile introductive depuse la grefa Tribunalului la 26 februarie 2015, recurenta a introdus două acțiuni în anulare împotriva deciziilor în litigiu.

25 În susținerea acțiunilor formulate, Red Bull a invocat două motive, întemeiate, primul, pe încălcarea articolului 4 și a articolului 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, precum și a principiilor proporționalității și egalității de tratament, iar al doilea, pe încălcarea principiului protecției încrederii legitime.

26 Prin hotărârea atacată, Tribunalul a respins acțiunea în totalitate.

Concluziile părților în fața Curții

27 Recurenta, susținută de Marques, solicită Curții:

– anularea hotărârii atacate;

– anularea deciziilor în litigiu și

– obligarea EUIPO la plata cheltuielilor de judecată.

28 EUIPO solicită Curții:

– respingerea recursului și

– obligarea Red Bull la plata cheltuielilor de judecată.

29 Optimum Mark solicită Curții:

– respingerea recursului și

– obligarea Red Bull la plata cheltuielilor de judecată.

Cu privire la recurs

30 În susținerea recursului formulat, recurenta invocă cinci motive, întemeiate, primul, pe încălcarea principiilor egalității de tratament și proporționalității în contextul articolului 4 și al articolului 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, al doilea, pe încălcarea articolului 4 și a articolului 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009, al treilea, pe încălcarea principiului

încrederii legitime, al patrulea, pe încălcarea principiului proporționalității și, în sfârșit, al cincilea, pe încălcarea articolului 134 alineatul (1) și a articolului 135 din Regulamentul de procedură al Tribunalului.

Cu privire la al doilea motiv

Argumentația părților

31 Prin intermediul celui de al doilea motiv, care trebuie analizat în primul rând, recurenta reproșează Tribunalului că a interpretat în mod eronat Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384), precum și că a încălcat articolul 4 și articolul 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009 prin faptul că a statuat că mărcile constituite dintr-o combinație de culori trebuie să includă sistematic precizări privind dispunerea culorilor în spațiu și, prin urmare, prin faptul că a considerat că, în speță, reprezentarea grafică a mărcilor în litigiu era insuficient de precisă în lipsa unei astfel de dispuneri.

32 Prin intermediul primului aspect al celui de al doilea motiv, recurenta susține că Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384), în mod specific punctul 34 din aceasta, trebuie să fie interpretată, contrar celor statuate de Tribunal la punctele 55, 64, 96, 114 și 119 din hotărârea atacată, în contextul specific al cauzei în care s-a pronunțat acea hotărâre și care se referea la o marcă ce consta într-o combinație de culori a cărei descriere indica că acestea urmau să fie utilizate „sub toate formele imaginabile”. În speță, prin faptul că a considerat că simpla juxtapunere de culori era insuficientă pentru a constitui o reprezentare grafică precisă și constantă, Tribunalul ar fi încălcat regula potrivit căreia o marcă trebuie luată în considerare după cum a fost depusă, astfel cum a statuat Curtea în Hotărârea din 10 iulie 2014, Apple (C-421/13, EU:C:2014:2070), și ar fi negat, așadar, particularitatea mărcilor cuprinzând o combinație de culori, care este aceea de a nu prezenta un contur.

33 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta critică punctele 78 și 89 din hotărârea atacată, în care Tribunalul a indicat faptul că mărcile care constau într-o combinație de culori trebuie să conțină o descriere a reprezentării grafice, în condițiile în care acest aspect a fost lăsat întotdeauna la latitudinea părților. În orice caz, mărcile în litigiu conțineau fiecare o descriere care nu intra în contradicție cu reprezentarea grafică și care nu justifica astfel declararea nulității lor.

34 Prin intermediul celui de al treilea aspect al celui de al doilea motiv, recurenta reproșează Tribunalului că a ținut seama, la punctele 65, 66, 69, 71, 72 și 90 din hotărârea atacată, de utilizarea efectivă a mărcilor în litigiu pentru a stabili că reprezentarea lor grafică permitea o multitudine de dispuneri și că a confundat astfel analiza referitoare la reprezentarea grafică cu cea referitoare la caracterul distinctiv al semnului în cauză, în condițiile în care, în temeiul articolului 7 alineatul (3) și al articolului 15 alineatul (1) din Regulamentul nr. 207/2009, titularul unei mărci are dreptul de a utiliza această marcă în diferite variante și deci mărcile care constau într-o combinație de culori nu pot fi reduse la o singură dispunere figurativă care corespunde modului în care sunt utilizate efectiv.

35 EUIPO și Optimum Mark solicită respingerea motivului.

Aprecierea Curții

36 În ceea ce privește primul aspect al celui de al doilea motiv, trebuie subliniat că, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții referitoare la Regulamentele nr. 40/94 și nr. 207/2009, un semn nu poate fi înregistrat ca marcă decât dacă face obiectul unei reprezentări grafice de către deponent,

potrivit cerinței care figurează la articolul 4 din aceste regulamente, în sensul că obiectul și întinderea protecției solicitate sunt determinate în mod clar și precis (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 martie 2019, Hartwall, C-578/17, EU:C:2019:261, punctul 38 și jurisprudența citată).

37 În cazul în care cererea este însoțită de o descriere verbală a semnului, această descriere trebuie să contribuie la precizarea obiectului și a întinderii protecției solicitate în temeiul dreptului mărcilor și o astfel de descriere nu trebuie să intre în contradicție cu reprezentarea grafică a unei mărci și nici nu poate fi de natură să suscite îndoieli cu privire la obiectul și la întinderea acestei reprezentări grafice (a se vedea în acest sens Hotărârea din 27 martie 2019, Hartwall, C-578/17, EU:C:2019:261, punctele 39 și 40).

38 În plus, la punctul 33 din Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384), Curtea a statuat că o reprezentare grafică a două sau mai multe culori care sunt desemnate în mod abstract și fără contur trebuie să conțină o dispunere sistematică ce asociază culorile vizate în mod prestabilit și constant și a arătat, la punctul 34 din această hotărâre, că simpla juxtapunere a două sau mai multe culori fără formă sau contur ori menționarea a două sau mai multe culori „sub toate formele imaginabile” nu prezintă caracteristicile de precizie și de constanță impuse la articolul 4 din Regulamentul nr. 40/94 (devenit articolul 4 din Regulamentul nr. 207/2009). Astfel, după cum a explicat Curtea la punctul 35 din acea hotărâre, asemenea modalități de prezentare ar autoriza numeroase combinații diferite care nu ar permite consumatorului să înțeleagă și să memoreze o combinație specială pe care o va putea utiliza pentru a repeta cu certitudine o experiență de cumpărare, după cum nu ar permite autorităților competente și operatorilor economici să cunoască întinderea drepturilor protejate ale titularului mărcii.

39 În speță, este cert că cererile de înregistrare depuse de Red Bull priveau, atât una, cât și cealaltă, o combinație de culori albastră și argintie ca atare.

40 Cele două semne a căror protecție era solicitată în temeiul dreptului mărcilor erau reproduse grafic sub forma a două benzi paralele verticale lipite una de cealaltă, fiecare cu o suprafață egală, una de culoare albastră și cealaltă de culoare argintie.

41 Aceste reprezentări grafice erau însoțite totodată de două descrieri, prima indicând că proporția deținută de fiecare dintre cele două culori era „de aproximativ 50 %-50 %”, iar a doua că cele două culori erau juxtapuse și că vor fi aplicate în mod egal.

42 Tribunalul, aprobând concluziile camerei de recurs, a constatat, la punctul 89 din hotărârea atacată, că simpla indicare a proporțiilor celor două culori, albastră și argintie, permitea dispunerea acestor culori în numeroase combinații diferite și nu constituia, așadar, o dispunere sistematică ce le asocia în mod prestabilit și constant și a reținut că reprezentarea grafică furnizată în speță, însoțită de o descriere care indica doar proporțiile celor două culori, nu putea fi considerată suficient de precisă și că marca contestată a fost înregistrată cu încălcarea articolului 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009.

43 În ceea ce privește prima cerere de înregistrare, Tribunalul a arătat, la punctul 90 din hotărârea atacată, că termenul „aproximativ” din descriere nu face decât să consolideze caracterul imprecis al prezentării grafice care permite diferite dispuneri ale culorilor în discuție.

44 În ceea ce privește cea de a doua cerere de înregistrare, deși recurenta a precizat că „cele două culori [vor] fi aplicate în proporții egale și juxtapuse”, Tribunalul a apreciat, la punctul 62 din hotărârea atacată, că această juxtapunere poate lua forme diferite care dau naștere unor imagini sau unor scheme diferite, toate respectând proporțiile egale.

45 În această privință, Tribunalul a arătat în special, la punctul 65 din hotărârea atacată, că lipsa de precizie a celor două reprezentări grafice, însoțite de descrierea acestora, este confirmată de faptul că recurenta a anexat la cererile de înregistrare, formulate în temeiul caracterului distinctiv dobândit prin utilizare al mărcilor în litigiu, elemente de probă care le reproduc în moduri foarte diferite în raport cu juxtapunerea verticală a celor două culori care apar în reprezentarea grafică ce figurează în cererile respective.

46 Presupunând chiar că reprezentările grafice în cauză ar prezenta un caracter mai precis decât cele din cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384), recurenta nu este totuși îndreptățită să susțină că, prin aprecierea factuală potrivit căreia nu exista nicio dispunere sistematică ce asociază culorile vizate în mod prestabilit și constant, Tribunalul a aplicat în mod eronat principiile care rezultă din acea hotărâre.

47 În special, fără a săvârși o eroare de drept, Tribunalul a putut să constate în hotărârea atacată că înregistrarea unei mărci care permite o pluralitate de reproduceri ce nu sunt stabilite în avans și nici constante este incompatibilă cu articolul 4 din Regulamentul nr. 207/2009 și cu Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384).

48 În plus, contrar a ceea ce afirmă recurenta, a impune unei mărci care constă într-o combinație de culori să prezinte o dispunere sistematică ce asociază culorile în mod prestabilit și constant nu este nicidecum de natură să transforme acest tip de marcă într-o marcă figurativă, în măsura în care cerința respectivă nu implică delimitarea culorilor prin contururi.

49 În sfârșit, recurenta nu poate invoca Hotărârea din 10 iulie 2014, Apple (C-421/13, EU:C:2014:2070), pentru a susține că Tribunalul a considerat în mod eronat că reprezentarea grafică a mărcilor în litigiu nu este suficient de precisă.

50 Astfel, cauza în care s-a pronunțat acea hotărâre privea o marcă referitoare la o reprezentare grafică compusă „dintr-un ansamblu de linii, de contururi și de forme”, ceea ce nu este cazul mărcilor în litigiu, astfel încât soluția reținută în hotărârea menționată nu poate fi transpusă în prezenta cauză.

51 Rezultă din elementele care precedă că primul aspect al celui de al doilea motiv trebuie respins ca nefondat.

52 În ceea ce privește al doilea aspect al celui de al doilea motiv, este necesar să se arate că trebuie respins ca fiind inoperant argumentul potrivit căruia Tribunalul ar fi statuat, în mod eronat, la punctele 78 și 89 din hotărârea atacată, că reprezentarea grafică a unei mărci care constă într-o combinație de culori trebuie să fie însoțită în mod sistematic de o descriere referitoare la dispunerea fiecăreia dintre culori.

53 Astfel, este cert că mărcile în litigiu erau însoțite fiecare de o descriere.

54 În consecință, chiar dacă Curtea ar trebui să admită acest argument, acest fapt nu ar avea niciun efect asupra aprecierii recursului în speță.

55 În ceea ce privește al treilea aspect al celui de al doilea motiv, este necesar să se arate că, potrivit articolului 4 din Regulamentul nr. 207/2009, pot constitui mărci ale Uniunii Europene toate semnele care pot avea o reprezentare grafică, cu condiția ca astfel de semne să fie capabile să distingă produsele sau serviciile unei întreprinderi de cele ale altor întreprinderi.

56 Astfel, pentru a fi înregistrat ca marcă a Uniunii Europene, un semn trebuie să prezinte caracter distinctiv, astfel încât produsele sau serviciile întreprinderii în cauză să poată fi distinse de cele ale altor întreprinderi.

57 În speță, mărcile în litigiu au fost înregistrate în temeiul caracterului distinctiv dobândit prin utilizare.

58 În această situație, era legitim ca EUIPO și ulterior Tribunalul să examineze dacă mărcile în litigiu îndeplineau cerințele articolului 4 din Regulamentul nr. 207/2009 și în cadrul acestei examinări să ia în considerare diferitele manifestări ale acestei utilizări, în special utilizarea efectivă a acestor mărci.

59 Având în vedere ceea ce precedă, trebuie respins ca nefondat al treilea aspect al celui de al doilea motiv și, în consecință, al doilea motiv trebuie respins în totalitate.

Cu privire la primul motiv

Argumentația părților

60 Prin intermediul primului motiv, recurenta reproșează Tribunalului că a încălcat principiile egalității de tratament și proporționalității în contextul articolului 4 și al articolului 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009.

61 Recurenta critică punctele 85, 96 și 114 din hotărârea atacată, în măsura în care Tribunalul, în mod greșit, ar fi ținut seama de „natura intrinsec mai puțin precisă a mărcilor de culoare ca atare”, de capacitatea limitată a acestora de a vehicula vreo semnificație precisă, precum și de considerații referitoare la concurență pentru a impune ca o marcă ce constă într-o combinație de culori să prezinte o dispunere sistematică a culorilor.

62 Potrivit recurentei, aceste considerații sunt străine de analiza privind reprezentarea grafică a unei mărci, astfel că, procedând în acest mod, Tribunalul a rezervat un tratament inegal și disproporționat mărcilor care constau într-o combinație de culori în raport cu alte tipuri de mărci și le-a redus la simple mărci de culoare figurative, de motiv sau de poziție.

63 EUIPO și Optimum Mark solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

64 Este necesar să se arate că, la punctele 85-87 din hotărârea atacată, Tribunalul a amintit în principal că mărcile care constau într-o combinație de culori trebuie să prezinte o dispunere sistematică ce asociază culorile în mod prestabilit și constant.

65 Făcând referire, în această privință, la „imperativul de disponibilitate a culorilor” în comerț, Tribunalul a aplicat în mod corect jurisprudența constantă a Curții în temeiul căreia, în cursul examinării care intervine cu ocazia înregistrării unui semn constând într-o combinație de culori, trebuie să se acorde o atenție deosebită faptului de a nu restrânge în mod nejustificat disponibilitatea culorilor pentru ceilalți operatori care oferă produse sau servicii de tipul celor pentru care este solicitată înregistrarea (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 mai 2003, Libertel, C-104/01, EU:C:2003:244, punctele 54-56, și Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie, C-49/02, EU:C:2004:384, punctul 41).

66 În plus, astfel cum rezultă din cuprinsul punctelor precedente, cerința ca o cerere de înregistrare a unei mărci constând într-o combinație de culori să prevadă o dispunere sistematică ce asociază culorile în mod prestabilit și constant este necesară pentru a îndeplini condiția de claritate și de precizie pe care trebuie să o respecte o marcă.

67 În aceste condiții, Tribunalul, amintind această cerință, nu a încălcat nici principiul proporționalității, nici principiul egalității de tratament.

68 În consecință, primul motiv trebuie respins ca nefondat.

Cu privire la al treilea motiv

Argumentația părților

69 Prin intermediul celui de al treilea motiv, recurenta reproșează Tribunalului că a încălcat principiul protecției încrederii legitime.

70 Prin intermediul primului aspect al celui de al treilea motiv, recurenta arată că, în urma pronunțării Hotărârii din 19 iunie 2012, Chartered Institute of Patent Attorneys (C-307/10, EU:C:2012:361), care privea problema clarității și a preciziei identificării produselor și serviciilor în domeniul înregistrării mărcilor, Hotărârea din 16 februarie 2017, Brandconcern/EUIPO și Scooters India (C-577/14 P, EU:C:2017:122), și, ulterior, Hotărârea din 11 octombrie 2017, Cactus/EUIPO (C-501/15 P, EU:C:2017:750), au asigurat faptul că efectele primei hotărâri, care contraveneau unei practici constante a EUIPO, nu retroactivează și nu afectează mărcile înregistrate anterior pronunțării acestei hotărâri, astfel încât să fie respectat principiul încrederii legitime.

71 Recurenta precizează că, din moment ce, anterior pronunțării Hotărârii din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384), mărcile în litigiu au fost considerate de EUIPO ca fiind valide, cerințele care rezultă din acea hotărâre ar trebui să se aplice numai mărcilor înregistrate ulterior hotărârii respective.

72 Prin intermediul celui de al doilea aspect al celui de al treilea motiv, recurenta critică punctele 100 și 129-144 din hotărârea atacată, în măsura în care Tribunalul a omis să aprecieze, în mod global, dacă atitudinea EUIPO nu a determinat-o să nutrească o încredere legitimă cu privire la validitatea mărcilor în litigiu, al căror caracter distinctiv fusese stabilit pe baza utilizării lor.

73 În această privință, recurenta susține că Tribunalul a considerat că nu putea exista încredere legitimă pe baza unor asigurări date de EUIPO neconforme legislației, în condițiile în care la momentul respectiv numai Hotărârea din 24 iunie 2004, Heidelberger Bauchemie (C-49/02, EU:C:2004:384), privea combinațiile de culori „sub toate formele imaginabile”, iar singurele orientări de care dispunea recurenta erau liniile directoare constante ale EUIPO, care considerau valide mărcile în litigiu. În plus, potrivit recurentei, în mod eronat, la punctul 100 din hotărârea atacată, Tribunalul s-a referit numai la o linie directoare a EUIPO ulterioară anului 2016, în condițiile în care liniile directoare anterioare conțineau indicații de natură a considera ca fiind valide mărcile în litigiu și, la punctele 141 și 142 din hotărârea atacată, a considerat că ea nu se putea întemeia pe hotărârile pronunțate de instanțele Uniunii, care se bazau numai pe articolul 7 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 207/2009. Recurenta critică în continuare punctele 126, 134, 135 și 138 din hotărârea atacată, în care Tribunalul ar fi considerat că practica EUIPO referitoare la mărci ce constau în combinații de culori era nelegală.

74 EUIPO invocă inadmisibilitatea acestui motiv. Astfel, în ceea ce privește primul aspect al acestuia, recurenta nu ar fi invocat în cursul procedurii în fața Tribunalului beneficiul Hotărârii din 16 februarie 2017, Brandconcern/EUIPO și Scooters India (C-577/14 P, EU:C:2017:122). În ceea ce privește al doilea aspect al acestui motiv, referitor la aplicarea principiului încrederii legitime, argumentele dezvoltate de recurentă ar constitui simple afirmații.

75 Optimum Mark consideră că acest motiv este nefondat.

Aprecierea Curții

– *Cu privire la admisibilitatea motivului*

76 În ceea ce privește primul aspect al celui de al treilea motiv, trebuie să se constate că, în cererea introductivă formulată la Tribunal, recurenta a dezvoltat, la punctul 85 din aceasta, o argumentație întemeiată în esență pe jurisprudența care rezultă din Hotărârea din 16 februarie 2017, Brandconcern/EUIPO și Scooters India (C-577/14 P, EU:C:2017:122). În aceste condiții, nu se poate considera că recurenta se prevalează de un element nou care nu ar fi fost supus aprecierii Tribunalului.

77 În ceea ce privește al doilea aspect al acestui motiv, toate argumentele dezvoltate de recurentă sunt destinate să susțină faptul că ea era îndreptățită să se prevaleze de încălcarea principiului protecției încrederii legitime, ceea ce, în sine, nu reprezintă o cauză de inadmisibilitate.

78 Prin urmare, acest motiv este admisibil în întregime.

– *Cu privire la fond*

79 În ceea ce privește al doilea aspect al acestui motiv, care trebuie analizat în primul rând, în temeiul unei jurisprudențe constante a Curții, dreptul de a se prevala de principiul protecției încrederii legitime se extinde la orice justițiabil pe care o instituție l-a determinat să nutrească speranțe întemeiate. Nimeni nu poate invoca o încălcare a acestui principiu în lipsa unor asigurări precise, necondiționate și concordante care i-ar fi fost furnizate de o autoritate competentă a Uniunii (Hotărârea din 22 septembrie 2011, Bell & Ross/OAPI, C-426/10 P, EU:C:2011:612, punctul 56 și jurisprudența citată, precum și Hotărârea din 14 iunie 2016, Marchiani/Parlamentul, C-566/14 P, EU:C:2016:437, punctul 77).

80 În speță, niciunul dintre argumentele dezvoltate de recurentă nu este de natură să demonstreze existența unei încălcări a principiului protecției încrederii legitime de către EUIPO și, prin urmare, existența unei erori de drept săvârșite de Tribunal.

81 Astfel, limitându-se să evidențieze „o combinație de factori” a căror apreciere de ansamblu ar fi de natură să îi dea posibilitatea de a invoca un astfel de principiu, recurenta nu s-a prevalat în realitate de niciun act pozitiv din partea EUIPO de natură să îi dea asigurări precise, necondiționate și concordante că mărcile în litigiu nu erau susceptibile să fie anulate.

82 În această privință, este necesar să se arate, în primul rând, că recurenta nu invocă nicio dezvoltare precisă a unei linii directoare a EUIPO potrivit căreia acesta ar fi informat publicul că aprecia că nu era necesar ca o marcă ce constă într-o combinație de culori să conțină o dispunere sistematică ce asociază culorile în mod prestabilit și constant. În al doilea rând, astfel cum a arătat Tribunalul la punctul 132 din hotărârea atacată, faptul că examinatorul EUIPO a solicitat precizări suplimentare cu privire la mărcile în litigiu nu poate fi considerat o asigurare precisă și necondiționată dată de EUIPO recurentei cu privire la caracterul suficient de precis al reprezentărilor grafice ale acestor mărci. Dimpotrivă, comportamentul examinatorului semnala mai degrabă că, în opinia EUIPO, semnele respective erau lipsite de suficientă precizie pentru a îndeplini cerințele prevăzute la articolul 7 alineatul (1) litera (a) din Regulamentul nr. 207/2009. În al treilea rând, faptul că mărcile în litigiu au fost înregistrate inițial de EUIPO nu era de natură să oblige EUIPO pentru viitor, în măsura în care, astfel cum a arătat în esență Tribunalul la punctul 133 din hotărârea atacată, înregistrarea unei mărci nu se opune ca aceasta să fie declarată nulă în cazul în care înregistrarea a fost efectuată cu încălcarea unuia dintre motivele absolute de refuz prevăzute la articolul 7 din acest regulament. O interpretare contrară ar avea ca efect să priveze de orice efect dispozițiile articolului 52 din Regulamentul nr. 207/2009.

83 Prin urmare, Tribunalul a putut să rețină fără a săvârși o eroare de drept că EUIPO nu a dat recurentei asigurări precise, necondiționate și concordante că descrierile furnizate de ea corespundeau cerințelor prevăzute la articolul 4 din Regulamentul nr. 207/2009.

84 Așadar, numai cu titlu suplimentar Tribunalul a declarat, la punctul 134 din hotărârea atacată, că, presupunând chiar că informațiile furnizate de examinatorul EUIPO pot fi calificate drept asigurări precise și necondiționate, astfel de asigurări, care nu erau conforme cu dispozițiile aplicabile, nu puteau justifica încrederea legitimă. În consecință, este inoperantă critica formulată de recurentă împotriva acestui argument enunțat doar cu titlu suplimentar.

85 Trebuie adăugat că, contrar susținerilor recurentei, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept nici atunci când a statuat, la punctul 142 din hotărârea atacată, că din faptul că instanța Uniunii se pronunță cu privire la caracterul distinctiv al unei mărci, în sensul articolului 7 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul nr. 207/2009, nu se deduce în mod necesar că marca este considerată conformă cu articolul 4 din regulamentul respectiv. Astfel, examinarea caracterului distinctiv de către EUIPO sau de către instanța Uniunii nu presupune ca cerința de claritate și de precizie a unei mărci să fie deja îndeplinită.

86 Din moment ce aceste elemente sunt suficiente în sine pentru a se stabili că recurenta nu este îndreptățită să invoce beneficiul principiului protecției încrederii legitime, trebuie să se respingă ca fiind inoperant argumentul referitor la trimiterea făcută de Tribunal la linia directoare a EUIPO ulterioară anului 2016.

87 În aceste condiții, al doilea aspect al celui de al treilea motiv trebuie respins ca nefondat.

88 În ceea ce privește primul aspect al acestui motiv, este suficient să se arate că Hotărârea din 16 februarie 2017, Brandconcern/EUIPO și Scooters India (C-577/14 P, EU:C:2017:122), și Hotărârea din 11 octombrie 2017, Cactus/EUIPO (C-501/15 P, EU:C:2017:750), nu pot fi transpuse în prezenta cauză, din moment ce, astfel cum a subliniat EUIPO, pe de o parte, cauzele în care s-au pronunțat aceste hotărâri nu priveau un motiv absolut de nulitate și, pe de altă parte, hotărârile respective au fost pronunțate în condițiile în care Hotărârea din 19 iunie 2012, Chartered Institute of Patent Attorneys (C-307/10, EU:C:2012:361), anulase o practică EUIPO care a fost detaliată anterior în una dintre comunicările sale.

89 Or, prezenta speță privește un caz de nulitate absolută și a intervenit, astfel cum s-a amintit la punctul 81 din prezenta hotărâre, fără ca părțile să se conformeze indicațiilor precise și concordante dezvoltate de EUIPO în una dintre comunicările sale.

90 Astfel, primul aspect al acestui motiv trebuie să fie respins ca nefondat și, în consecință, al treilea motiv în întregime trebuie să fie respins ca nefondat.

Cu privire la al patrulea motiv

Argumentația părților

91 Prin intermediul celui de al patrulea motiv, recurenta critică hotărârea atacată pentru că a încălcat principiul proporționalității prin faptul că nu a examinat caracterul disproporționat al deciziilor în litigiu și prin faptul că nu i-a permis să clarifice descrierea mărcilor în litigiu pentru a evita declararea nulității acestora.

92 Recurenta recunoaște că articolele 43 și 48 din Regulamentul nr. 207/2009 nu permit, în principiu, modificarea unei mărci și a obiectul acesteia după înregistrare. Nu este mai puțin adevărat că, în ceea ce privește mărcile în litigiu, descrierile acestora au fost adăugate ulterior depunerii lor. Astfel, în conformitate cu punctele 37 și 38 din Hotărârea din 6 mai 2003, Libertel (C-104/01, EU:C:2003:244), această lipsă ar putea fi remediată prin adăugarea precizărilor necesare, fapt permis în practică prin Comunicarea nr. 6/03 a președintelui EUIPO din 10 noiembrie 2003.

93 EUIPO și Optimum Mark solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

94 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, un motiv invocat pentru prima dată în cadrul recursului în fața Curții trebuie respins ca inadmisibil. Astfel, faptul de a permite unei părți să ridice pentru prima dată în fața Curții un motiv pe care nu îl ridicase în fața Tribunalului ar echivala cu a i se permite acesteia să sesizeze Curtea, a cărei competență în materie de recurs este limitată, cu un litigiu extins în raport cu acela asupra căruia s-a pronunțat Tribunalul. În cadrul unui recurs, competența Curții este, în principiu, limitată la examinarea aprecierii de către Tribunal a motivelor care au fost dezbătute în fața acestuia (Ordonanța din 13 noiembrie 2018, Toontrack Music/EUIPO, C-48/18 P, nepublicată, EU:C:2018:895, punctul 42 și jurisprudența citată).

95 În speță, și în condițiile în care recurenta își întemeiază motivul pe pretinsa încălcare de către Tribunal a principiului proporționalității, este necesar să se arate că, în cererea sa introductivă în fața Tribunalului, aceasta a solicitat posibilitatea de a revizui mărcile în litigiu în temeiul principiului încrederii legitime, iar nu al principiului proporționalității.

96 Întrucât al patrulea motiv de recurs constituie astfel un motiv nou, acesta trebuie respins ca inadmisibil.

Cu privire la al cincilea motiv

Argumentația părților

97 Prin intermediul celui de al cincilea motiv, recurenta critică Tribunalul că a încălcat articolele 134 și 135 din Regulamentul de procedură obligând-o la plata tuturor cheltuielilor de judecată.

98 În susținerea motivului său, recurenta invocă faptul că, având în vedere caracterul excepțional al cauzei, Tribunalul ar fi trebuit, din motive de echitate, să oblige EUIPO la plata cheltuielilor de judecată.

99 EUIPO și Optimum Mark solicită respingerea acestui motiv.

Aprecierea Curții

100 În temeiul articolului 58 al doilea paragraf din Statutul Curții de Justiție a Uniunii Europene, „recursul nu poate privi exclusiv taxele și cheltuielile de judecată”. În cazul în care toate celelalte motive ale unui recurs au fost respinse, concluziile privind pretinsa nelegalitate a deciziei Tribunalului cu privire la cheltuielile de judecată trebuie respinse ca inadmisibile, în temeiul acestei dispoziții (a se vedea în acest sens Hotărârea din 15 octombrie 2012, Internationaler Hilfsfonds/Comisia, C-554/11 P, nepublicată, EU:C:2012:629, punctele 38 și 39).

101 În speță, întrucât primele patru motive de recurs au fost respinse, al cincilea motiv trebuie să fie respins ca inadmisibil, în temeiul jurisprudenței menționate la punctul anterior.

102 Din ansamblul considerațiilor care precedă, rezultă că recursul trebuie respins în parte ca nefondat, și în parte ca inadmisibil.

Cu privire la cheltuielile de judecată

103 Potrivit articolului 138 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, aplicabil procedurii de recurs în temeiul articolului 184 alineatul (1) din acest regulament, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât EUIPO și Optimum Mark au solicitat obligarea recurentei la plata cheltuielilor de judecată, iar recurenta a căzut în pretenții, se impune obligarea acesteia la plata cheltuielilor de judecată.

Pentru aceste motive, Curtea (Camera a zecea) declară și hotărăște:

1) Respinge recursul.

2) Obligă Red Bull GmbH la plata cheltuielilor de judecată.

Semnături